

Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum
Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.
Band: - (1747)
Heft: 6

Artikel: David de Augusta ordinis ff. minorum monachus ex tenebris seculi XIII erutus
Autor: Bruckerus, Jacobus
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-394603>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 24.08.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

DAVID DE AUGUSTA

Ordinis FF. Minorum

Monachus

ex tenebris Seculi XIII erutus.

a

JACOBO BRUCKERO.

§. I.

Quas omnem medii ævi historiam cinxisse rerum veterum, maxime Germanicarum gnaris notissimum est, tenebras caussam esse latentium tot particularum historiæ literariæ atque ecclesiasticæ majorum nostrorum adeo manifestum est, ut probare id exemplis plane sit supervacaneum. Id in primis celeberrimæ, quam nos hodie incolimus, Augustæ Vindelicorum coloniæ accidisse, ineluctabiles, quibus historia Augustana obsepitur difficultates, hiatus & incertitudo rerum medii ævi interdum maxima, præcipue quod ad statum hujus urbis literariorum attinet, comprobant. Cujus potissimum caussam virorum doctorum, quæ tunc communi seculi fato invaluerat, inopiae, temporumque, quod ad disciplinarum studia attinet, infelicitati, adscribendum putamus: quæ ut omnem eo tempore Germaniam occupaverat, ita Augustanam quoque civitatem cimmeria quasi nocte pressisse, annualum silentium triste & obscurum plane, & isti-

us

us ingenii humani paupertatis index satis superque prodit. Nam ut taceamus, rariores Sibyllinis foliis esse commentarios de rebus Augustanis, quorum auctores istius ævi ætatem attingunt; plerique qui horum temporum facta exponunt, & ab istorum annorum temporibus propius absunt, historiarum libri ab indoctis hominibusque *ἰδιώταις* conscripti sunt, adeoque ipsis propemodum characteribus destituuntur, quibus fides historica nititur, commendarique solent annales civiles & ecclesiastici. Et profecto mirari satis non licet, in amplissima & celeberrima eaque libera sacri Romani imperii urbe, ad quam a priscis, & in primis medii ævi seculis confluxit, quicquid fere ista tempora nobis fecit memorabilia, & in qua tot reipublicæ Germanicæ acta contigere, non deprehendi accuratorum justique ordinis annalium conditores, nec obtigisse illustri urbi eam felicitatem, qua Frisingam, S. Galli sanum, Weissenburgum, Vrspergam, & ignobiliora loca alia fuisse gavisa, scriptorum, qui ibi vixerunt paginæ testantur. In cuius tamen rei caussam latius inquirere, ab alio magis, quam amplissimæ urbis cive expectandum est, in voluptatis & quaestus studia olim, nescio quam vere, rejiciebat HIERONYMUS WOLFIUS: (b) rem invidia non parentem, aliis explorandam relinquimus.

§. II.

Exemplum, quo dicta comprobare licet, exhibet DAVID de AUGUSTA, familiæ Francisci alum-

(a) Vid. Vitæ Wolfianæ ab ipso scriptæ synopsis a nobis edita & Temp. Helv. T. IV. Sect. III. p. 503. seqq. repetita.

alumnus, qui Augustæ Vindelicorum vixit, & haud ignobile inter Theologos seculi XIII nomen consecutus est. Cujus licet isto tempore eruditio-
nis atque sanctitatis opinio maxima fuerit, & scri-
pta quoque vir diligens & haud obesæ naris reli-
querit, supra seculi sui inficitias assurgentia, adeo
tamen obscura curtaque est ejus in annalibus hi-
storia, ut quod indignamur, Augustanarum re-
rum scriptores, nescio qua incuria vel literarum
contemtu, ejus plane nomen ignorent atque reti-
ceant. Et æternis quidem tenebris sepulta jacuis-
set ejus memoria, nisi famosæ *Conformatates vitæ S.*
Francisci, & cui tot virorum doctorum e Germa-
nis nomen oblivioni ereptum debemus TRITHE-
MIUS, itemque WIMPHELINGIUS & FRAN-
CISCUS GONZAGA nonnulla de hoc scriptore
commemorantes, virum quendam e civibus no-
stris doctissimum, qui *acta SS. Augustinorum bre-
vi* at eleganti calamo descriptsit (b) & pulcherri-
mis iconibus, præstantissimi LUCÆ KILIANI
cœlo fabrefactis, (quem illustrem urbis duumvi-
rum MARCUM WELSERUM, vel ex fratribus
Antonio, Matthæo atque Paulo unum suisse, non
inquis rationibus suspicamur) permovissent, ut
ejus memoriam, conquisitis veterum testimonio-
rum laciis paucis renovaret, & eodem fere tem-
pore ejusdem Davidis de Augusta opuscula pub-
licæ luci vindicaret, typographei ad insigne pi-
nus, Welseriana potissimum cura & liberalitate
instructi diligentia. Amplioribus itaque memoriis
desti-

(b) Prodiit liber elegans, at paucis notus Aug. Vind.
ad insigne pinus 1601. fol. editionem curante DOMINI-
CO CUSTODE.

Destituti brevi scriptiuncula ejus memoriam ab oblivione vindicabimus, amplius forte lumen ab illis expectaturi, qui si non majori cura, certe felicitate & eventu, in medii ævi historia versati sunt.

§. III.

Nomen in indicibus historiæ literariæ scriptorum ecclesiasticorum Noster gerit, more ejus ætatis a patria, vocatur enim DAVID DE AUGUSTA, vel Frater quoque David, itemque David de Teutonicus, suppresso nomine proprio. Quod ut propter famæ claritatem, qua patriam illustrarunt factum illo tempore esse, rerum medii ævi non ignaris constat, ita haud ignobile civitatis eruditæ fidus nostrum sua ætate fuisse luculento testimonio confirmat. Constat vero ex hac appellatione, patriam eum Augustam habuisse; in qua tamen nullam ejus prorsus memoriam hodie superesse, supra jam doluimus. Nec quibus parentibus, quave familia ortus apud Augustanos sit, ulla nobis enasci suspicio potuit. Quod non valde mirabuntur, qui cogitant, ascetarum consuetudinem, qua regulæ sacræ se tradentes, novum ordinis nomen adsciscere solent, hanc nobis notitiam omnem eripuisse: Et fortasse vilioris, quod solebat fieri, sortis homo una ordinis sacri gloria contentus, studio gentilitium nomen retinuit. Nobis pro eo noscendo sufficit, eum, quod dudum AUBERTUS MIRÆUS (c) fecit, Augustæ nostræ vindicavisse.

§. IV.

(c) In Auctario ad Trithemium de S. E. c. 402. p. 73. ed. Fabric.

§. IV.

Eædem, uti conjicimus, rationes nativitatis tempus nobis reticent. Et claruisse quidem non longe post beatum Franciscum, ait TRITHEMIUS, (d) quem anno MCCXXVI fatis concessisse constat. Iisdem verbis Davidem Francisci Assisi σύγχρονον facit, vetus Ordinis Minorum scriptor FRANCISCUS GONZAGA. (e) Facileque id confirmari potest ex ætate discipuli Nostri, Bertholdi, qui & ipse familiæ Franciscanæ alumnus, postquam concionibus sacris inclaruisset, in patria Ratisbonæ anno MCLXXII obiit, cuius magistrum uno tantum anno prius naturæ debitum soluisse infra probabimus, confodiemusque errorem scriptoris *Sanctorum Augustinorum*, nostrum circa annum MCXXVIII. vita functum esse afferentis. Ex quibus certum quidem est, Francisco adhuc superstite eum vixisse, at nativitatis annum tamen ista nondum eruunt, quem tamen in seculi decimi tertii initia incidisse ex vitæ ejus circumstantiis suspicamur.

§. V.

Nomen dedisse Davidem sacræ, quam Francis-
cus Assisas haud ita pridem instituere cœperat,
familiæ, quæ Minorum fratum dici solet, non
est, quod dubitemus. Nam hoc eum nomine
post discipulum ejus Bertholdum, insigniunt om-
nes, qui eum commemorant. Et TRITHEMI-
US

(d) De Scriptoribus eccles. c. 455. p. III.

(e) De origine seraphicæ religionis c. de viris il-
lustr.

US (f) quidem incertum id facit; scribit enim: *David, ut ferunt, ordinis Minorum: ait alio tamen loco (g) sine hæsitatione S. Francisci religionem eum professum suisse asserit.* Vixisse autem Davidem inter Franciscani ordinis fratres in patria Augusta ex illis, quæ de ejus morte & sepultura infra dicemus, constabit. Quamvis autem hæc certa sint & indubitata, eadem tamen certitudine dici non potest, quo tempore sacræ se Francisci militiæ addixerit, & quibus annis inter Minores fratres Augustæ vivere cœperit? Et veterum quidem annalium traditio inter Augustanos est, Sibothum ecclesiæ Augustanæ episopum anno demum MCCXLIII locum Francisci asseclis apud Augustanos fecisse, iisque templum, quod ad Stræfneriam portam situm est, (h) tradidisse, quam opinionem, velut certam nostri temporis scriptores, qui annales Augustanos condiderunt, (i) sequuntur; ex quo sequeretur, ante hunc annum locum Davidi assignari non posse. Ait sublestant esse annalium Augustanorum fidem & vel eos in annorum numero errare, vel facta prima & secunda inter se confundere, ex indubitatis historiæ Franciscanæ scriptoribus demonstrari potest, quorum

(f) l. c.

(g) Annal. Hirsaug. T. I. ad ann. 1251. p. 588.

(h) Id hodie quoque Minorum templum audit, at evangelicæ religionis exercitio destinatum, monasterium autem hodie Xenodochium S. Jacobi est, utriusque religionis civibus sacerum.

(i) P. CORBIN. KHAMM, hierarch. Augst. P. I. p. 239. VON STETTEN Hist. Aug. c. V. §. 26. p. 70.

rum fide (k) scimus, anno jam MCCXIX Franciscum Spira misisse F. Cæsarium, ut inter Suevos & vicinos sui ordinis monasteria erigeret, & inter ea Augustanum primum fuisse. Constat etiam scriptoris *Conformatum S. Francisci testimonio* (l) F. Tertericum Augustanum primum a Francisco, ejusque commissario quem vocant, F. Cæsario Spirenſi Alemanniæ superioris ministrum provincialem fuisse constitutum, eumque diem extremum clausisse Augustæ in ecclesia FF. Minorum conventionalium, quam ipse virginis gloriose dicatam reliquit, sepultum anno MCCXXXI. Qui & addit: *Uberrimos eum in vinea Seraphica proferentem fructus, eam multiplicatis vinitoribus mirifice excoluisse.* Ex quo loco non tantum manifestum est, ante annum MCCXLIII fratres minores jam apud Augustanos floruisse, sed & evinci potest, post annum MCCXIX. quo Cæsarium ad condenda ordinis sui cœnobia dimisit Franciscus, & ante annum MCCXXXI, quo obiit Tertericus, qui primus monasterio hujus familiæ Augustano præfuit, Nostrum, ab eodem plures hujus religionis alumnos recipiente, huic numero fuisse adscriptum.

§. VI.

Eruditionis & pietatis laude in hoc Fratrum minorum apud Augustanos conventu Davidem vixisse, munusque ideo lectoris, quem vocant, id est

(k) MARIUS OLYSIP. de rebus Francisc. relig. GONZAGA de orig. Seraph. rel. & ipse quidem KHAMMIUS P. II. p. 241. ecclesiam FF. minorum conventionalium primo 1231 jam fuisse asserit.

(l) I. c.

est professoris S. Theologiæ obtinuisse, ex inscriptione formulæ novitiorum ab eo scriptæ præfixa constat, in qua F. David de Augusta ordinis fratrum minorum professor sacræ Theologiæ, salutatur: Quod ejus munus colligi etiam ex dedicatione istius formulæ potest, in qua Bertholdum (m) & conventuales reliquos discipulos suos esse innuit. Scribit etiam ad eundem: *Desiderasti a me frater clarissime, ut aliquid scriberem tibi ad ædificationem, ex quo absens sum a te, sicut aliquando præsens tibi ore dicere solebam, quando ad tempus novitiatus tui magister eram tibi deputatus.* Cum vero, quem habuit discipulum, Bertholdus concionandi potissimum facultate & facundia orationum ad populum habitarum inclauerit, recte inde concluditur, ejus quoque præceptorem ab hac dicendi virtute, prout temporum conditio ferebat, imparatum haud suffisse. Quod de eo diserte tradit TRITHEMIUS: (n) quia sermonum popularium declamator fuerit egregius, de tempore simul & de sanctis congruos eum sermones composuisse; & alio loco, (o) in declamandis sermonibus ad populum excellentis ingenii fuisse, asserit.

§. VII.

(m) Natus est Bertholdus Ratisbonæ, inque conventu Minorum Augustano educatus & a Davide sacris literis institutus in patriam rediit, ibique ordinis sui monasterium condidit: tantæ virtutis & facundiæ orator, ut quod HENRICI STERONIS testimonio in annal. ad an. 1253. apud FABRIC. bibl. lat. med. T. I. p. 657. & OUDINUM I. citando constat, 60000 auditores numeraverit, defunctus in patria 1272. ob sanctitatis odorem & miraculorum famam, beatorum insertus albo. Conf. OUDIN. de S. E. T. III. p. 443.

(n) Annal. Hirsaug. I. c.

(o) De S. E. I. c.

§. VII.

Floruisse Davidem ingenio & doctrina pro conditione ævi sui, & in primis in morali & ascetico argumento eruditionis sacræ virtutem ostendisse facile credi potest TRITHEMIO (p), cui *Vir* audit in *divinis scripturis exercitatus*, & MARIANO, (q) qui in omni morum doctrina probatum vocat. Nam qui scripta viri pii & diserti curatius evolvunt, non naturali tantum ingenii pulcritudinem detegunt, sed & iudicium practicum humani animi recessus probe explorans, & experientia atque attentione pulchre edoctum, quæ præclarissimæ moralis doctrinæ virtutes sint, observant. Sed & dictionis perspicuitate, tractationis ordine, & styli Latini puritate supra seculi sui conditionem longe assurgit, quamvis ex ejus fôrdibus aliquid traxerit. Qua vero sanctitatis laude floruerit, vel ex eo judicium fieri potest, quod beatorum cho-ro eum inseruerit curiæ Romanæ sententia, quæ sanctitatis & miraculorum opinionem ad hanc beatitatis declarationem postulare solet. Et utrumque etiam scriptores ecclesiasticæ historiæ de eo jactant. Et TRITHEMIUS (r) quidem satis caute, ut solet: *Doctus devotus & sanctus, qui multis & in vita & post mortem fertur corruscasse miraculis; alioque loco, (s) vita & conversatione insignem vocat; quibus addimus Conformatum S. Francisci*

S 2

scripto-

(p) l. c.

(q) Chron. Ord. Min. T. II. c. 17. apud OUDINUM de S. E. T. III. p. 447.

(r) l. c. annal.

(s) de S. E. l. c.

scriptorem, cui vir audit in omni disciplina decen-
tissimus. His recentiores succinunt, & in primis
hujus ordinis encomiastæ eum magnifice extol-
lunt, quos hoc loco exscribere, esset lectoris
patientia abuti. Ut ex ungue leonem cognoscas
lege ad scriptorum ejus editionem, quæ nonne-
mo præfatus (t) est; ibi enim *medulla evangelicæ*
perfectionis, invidendo elogio, ejus scripta appel-
lantur. Nemo vero ambitiosius in ejus laudes
excurrit, quam, quem discipulum habuisse dixi-
mus, Bertholdus; si enim veteri cuidam scriptori,
cujus nobis ex codice msc. verba conservavit
MATTHÆUS RADERUS, (u) fides habenda,
hora obdormitionis revelata fuit B. Bertholdo actu Ratis-
bonæ prædicanti, qui recommendans eum populo, hunc
versum:

Qui pius, prudens, humilis, pudicus,
Sobrius, castus fuit & quietus
Vita dum præsens vegetavit eius
Corporis actus

in ejus laudem dixit.

§. VIII.

Mortis tempus ignorari, nec se definire au-
sum esse, ait CAVEUS (x): FABRICIUS (y) an-
num

(t) Bibl. max. Col. T. XIII.

(u) Bavar. S. Vol. I. p. 54. l. c. ad chronica Saxonica provocat WADINGUS de script. Ord. Min. p. 99. KHAMM. sed Bavaricos eum dicere voluisse putamus, qui hæc commenta ridet, in annal. Ord. min. ad An. 1272. n.
15.

(x) Hist. lit. S. E. p. m. 632.

(y) l. c.

num ponit MCCLXXII. secutus LUCAM WA:
DINGUM (z) & CASIM. OUDINUM, (a) quos
tamen confudisse Bertholdum & Davidem certum
est. Ille enim cum hoc anno exspiraverit, pri-
us hunc ejus magistrum fatis concessisse oportet,
quod eum pro rostris laudavit. Certiora tradit A-
nonymus vetus, cuius hæc verba ex msc. Ba-
varico produxit RADERUS, (b) anno prædiclo
MCCLXXI. XVII. Kal. Decembres obiit reverendus re-
ligiosissimus pater David, in Augusta sepultus, socius
fratris Bertholdi de Ratispona. Quietis locum in cœ-
nobio Augustano obtinuisse, tradit etiam TRI-
THEMIUS. (c) Intercedit vero utrique SS. Au-
gustanorum editor; cui aliis & annus mortis &
locus sepulcri videtur, moto auctoritate epitaphii
quod Gemundæ Suevorum his verbis legitur:
*Candide lector: Hoc sub lapide requiescunt ossicula Da-
vidis fraterculi, qui a S. Francisco buc missus septem
cum fratribus anno MCCVIII.* Vedit Vir illustris
annum hunc non quadrare temporibus Davidis
de Augusta; cum autem certum haberet, non
alium Davidem, nisi Augustandum, intelligi, men-
dum in numero quæsivit, & vel annum XXVIII
vel XXXVIII ponendum esse judicavit. Quæ
nollemus acuminis & palati critici Viro excidis-
se; quem ex adductis a se testimoniis latere non
potuit, Davidem nostrum Augustæ sepultum es-

S 3

se,

(z) ibid.

(a) I. c.

(b) I. c. quod & P. KHAMM I. c. repetit.

(c) I. c. annal.

se, qui & ipse monuit serius, quam istud epitaphium asserit, non alium ad Suevos quam Cæsariorum fratrem misisse Franciscum, & qui Bertholdum discipulum paulo post obiisse longe serius non ignorabat. Unde totum illud epitaphium aut de alio Davide intelligendum, aut ob manifestum anni temporisque errorem inter supposititia esse referendum putamus, ideo effectum, ut fraterculi illi antiquitatis sibi dignitatem emendarent, quod & ipsa dictio inscriptionis, quæ recentiorem ætatem sapit, prodere videtur.

§. IX.

Sed non viva tantum voce, verum etiam calamo discipulos formandos, ascetasque curæ suæ commissos, maxime novitios erudiendos sibi esse statuit David noster, qui etiam orationes ad populum habitas vel scriptas reliquit ipse, vel ab aliis scripto excipi, quod celeribus oratoribus interdum fieri videmus, passus est. Hujus generis conciones patrimoni inter msc. codices bibliothecarum latere catalogi literarii scriptorum ecclesiasticorum apud Wadingum, Caveum, Oudinum, alios, testantur, in Basileensi quoque bibliotheca ejus reperiri tractatum *de perfidia religiosorum*, auctor est B. SPIZELIUS (d) noster; eum vero argumenti invidia in tenebris retinuisse videtur. Lucem autem viderunt tractationes tres: *Formula novitiorum*, *formula interioris hominis*, & *de septem processibus religiosi status*, quæ ut suo tempore ob auctoris celebritatem & argumenti pietatem plurimi siebant, ita inter ascetas quoque recentioris temporis auctoritatem obtinuerunt. Harum pri-

mam

(d) Arc. bibl. retect.

mam seorsim, & paulo post tres istas simul edit-
dit nonnemo Augustanorum eruditorum ad in-
signe pinus apud Joanem Praetorium, cum Privilegio
Cæsaris perpetuo anno MDXCV. Quem vel Mar-
cum, vel Paulum Welserum, ejus fratrem, virum
itidem eruditissimum, fuisse, & locus editionis
atque typographeum, & dedicatio inscripta Joan-
ni Antonio Velsoro, Joan. Aug. Vind. II. Viri F.
societatis Jesu presbytero, & stylus atque forma-
cum Welserianis reliquis conspirans, nobis per-
suadent. Adeo vero rara est hæc editio; ut ple-
ræque sunt, quæ ad insigne pinus prodierunt, ut
Viri etiam literatissimi, & in his Fabricius & Ou-
dinus eam non viderint, & annum editionis ve-
rum ignoraverint, quem MDXCIII ponunt.
Quæ sine dubio raritas commovit bibliothecæ ma-
ximæ editores, -ut has Davidis Augustani scriptio-
nes suæ collectioni (e) infererent. Sed & alia
ratio huic eas collectioni inseruisse videtur. Passim
enim inter Bonaventuræ opuscula conspicuntur,
vel quod ipsius Bonaventuræ fuisse crederentur,
vel quod Doctor Seraphicus primam earum tex-
turam dedisse, David incrementum plenamque
elaborationem videretur. Recte autem monuit
WADINGUS, (f) informem fuisse indiscrimina-
tim omnium D. Bonaventuræ nomine opusculo-
rum congeriem, unde nullus dubitat, quin hæc
tria ad Davidem de Augusta pertineant. Notissi-
mum enim, Franciscanæ religionis sodales, cor-
rasisse quæcunque poterant, & supposuisse, ut

S 4   habe-

(e) T. XIII, ed. Colon, T. XXV, ed. Lugdun.

(f) 1; c.

haberent quod Thomæ Aquinatis πολυγραφίαe opponerent. Nolimus tamen contentiosius refragari, si quis contendat vel ex Bernardo vel Bonaventura Davidem sapuisse; qui & olim mos fuit, & hodie etiam inter scriptores celebres interdum obtinet. Fecit autem argumenti præstantia, ut in Germanicum quoque idioma verterentur, qualem editionem nuper Augustæ excusam vidimus: Latere quoque in Belgii bibliothecis libellos Davidis *de modis revelationum*, *de generibus visionum*; *de speciebus tentationum*; *de virtutibus*; *de profectu religiosorum*; *de affectu orationis*; tradit ANDR. SANDERUS. (g)

§. X.

Solet ob hæc scripta in mysticorum catalogo poni David Augustanus, quod etiam POIRETUS, (h) & qui hunc secutus est, Arnoldus fecerunt. Ast hos ipsos ejus libros non vidisse, quod etiam Poiretus ipse innuit, inde patet, quod nihil mystici habet, & nec famosam illam purgationis, illuminationis & unionis viam sequitur, nec reliqua mysticorum principia urget, sed asceticorum more homines religioni sacræ addictos ad formandam pie solitudinem vitæque cœnobiticæ sanctitatem & superandas vitæ secularis tentationes adducit. Cujus exemplum esse potest libellus, cui *speculi de septem processibus religiosis status titulum* præfixit.: Illi enim sunt; feryoris, laboris, consolationis, temptationis, remediorum, vir-

(g) Hist. Belg. erud. T. II. p. 136.

(h) Cat. auct. myst. T. II. opusc. add. tr. de erudi-
tione p. 586,

virtutis, & sapientiae, quare instar Theologiae alii
cujus moralis cœnobiticæ haberi potest. Multa
quoque pulcta, seria, sana monet, (i) & mora-
lem Jesuitarum theologiam longis post se parafan-
gis relinquit, dignus qui exsanguem impiamque
horum hominum philosophiam in ruborem det.
Et, si verum fatendum, haud displicituram pie-
tatis faciem in illa seculi ruditate & doctrinæ im-
puritate, depingit, dignus qui nostræ quoque ætatis
lectioni vehementer commendaretur, nisi duo
nos quammaxime offenderent momenta, quæ
corruptioni doctrinæ, quæ illo tempore invalue-
rat, adscribenda sunt, at, dici non potest, quam
turpiter reliqua omnia commaculent. Nempe
parum vel nihil habet de Christo, ut hunc omnis
sanctitatis fontem vel ignorasse vel neglexisse tan-
tum non videatur; &, semipelagianismo adhæ-
rendo (k) prodit, quam impuræ scaturiginis sua
debeat. Verum posterius sui seculi vitium fuit,
quod nondum emaculavit Romana ecclesia, pri-
us forte supposuit magis quam neglexit uno enim
loco (l) scribit: *Ideo te queras conjungere Christo,*
~~ut sanctificeris ab ipso.~~ Cœterum multa veritatis testi-
monia in his scriptis inveniet lector attentus & alienus a sectæ studio; unde Davidem Augustanum inter
stellas primæ Magnitudinis in isto cœlo nebuloſo,
qui seculo XIII lucem theologicam obnubilavit,
collocare nulli dubitamus.

S 5

PAR-

(i) Vid. loca p. 260. 270. 273. 356.

(k) Consulatur locus p. 139.

(l) p. 436.